

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави

Матеріали

X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2018 року

Одеса
ОДУВС
2018

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. — Одеса: ОДУВС, 2018. — 282 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

Курпій А. І.,
курсант другого курсу факультету №3 ОДУВС
Науковий керівник: **Баранов С. О.,** к. ю. н., доцент, професор кафедри
адміністративного права та адміністративного процесу ОДУВС

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Дотримання закону є необхідною умовою існування будь-якого організованого суспільства. Одним із пріоритетів державного управління у сфері правоохоронної діяльності є дотримання законності та дисципліни, охорона прав, свобод і законних інтересів громадян.

В організаційно-правовому механізмі забезпечення прав і свобод людини і громадянина правоохоронні органи, доповнюючи один одного в процесі взаємодії, утворюють систему, яка виступає ядром забезпечення порушених прав і свобод людини і громадянина.

Спеціальним суб'єктом управління в організаційно-правовому механізмі забезпечення прав і свобод людини і громадянина є поліція, яка створюється і функціонує як складова частина єдиної централізованої системи органів виконавчої влади у сфері внутрішніх справ, з її складовими підрозділами, організаціями та службами. Керівництво діяльністю поліції здійснюють у межах своєї компетенції керівник поліції, а також керівники територіальних органів поліції [1].

Підрозділи Національної поліції, вступаючи в найрізноманітніші правові відносини з громадянами, наділені у цій сфері цілим комплексом завдань і функцій (напрямків діяльності). Йдеться про «забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання у межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію») [2].

Поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Ст. 7 Закону України «Про Національну поліцію» передбачає дотримання прав та свобод людини та містить наступні вимоги:

1. Під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації.

2. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції.

3. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування.

4. Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення та обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катування або інших видів неналежного поводження поліцейськими керівник органу протягом доби з моменту отримання відомостей про такі факти зобов'язаний ініціювати проведення службового розслідування та притягнення винних до відповідальності.

У разі виявлення таких дій поліцейський зобов'язаний повідомити про це орган досудового розслідування, уповноважений на розслідування відповідних злочинів, вчинених поліцейськими.

5. У діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками [2].

Однак, матеріали службових розслідувань та інформація, яка надходить з мас-медіа свідчить, що в сьогоднішній діяльності підрозділів Національної поліції доволі часто мають місце факти порушення прав і свобод громадян.

На нашу думку, основною причиною виникнення проблем по забезпеченню прав і свобод людини та громадянина є неефективне налагодження комунікацій або неналежне розуміння поставлених завдань працівниками поліції. У деяких випадках до цього призводить їх небажання співпрацювати для налагодження порозуміння з громадянами.

Підвищенню рівня забезпечення прав і свобод людини та громадянина на наш погляд можуть сприяти заходи щодо забезпечення громадського контролю за діяльністю органів Національної поліції. До таких заходів можна віднести підвищення рівня їх «прозорості» діяльності та підзвітності громаді.

Правове врегулювання здійснення заходів громадського контролю за діяльністю органів Національної поліції забезпечується розділом 8 Закону України «Про Національну поліцію України»: громадський контроль поліції. Наприклад положення, що задекларовані у статтях 86, 89, 90 Закону передбачають здійснення наступних заходів:

– «звітowania про поліцейську діяльність», поліцейські повинні звітувати про виконані ними дії, діяльність, впродовж чітко визначеного часу(ст. 86);

– «підготовка спільних проектів з громадськістю», поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань(ст. 89);

– «залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських», контроль за діяльністю поліції може здійснюватися у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських (ст. 90)[2].

Також, налагодженню спільної тісної співпраці з громадськістю щодо захисту прав громадян, сприятиме створення громадських рад, постійне здійснення співпраці з громадськими та міжнародними організаціями, що надасть можливість відпрацювати механізми, щодо активної і всебічної роботи з громадськістю для отримання якісного результату.

Разом з тим, доцільно зазначити, що в процесі комунікації органів поліції з громадськістю існують проблеми неповного надання інформації про результати службових перевірок за скаргами громадян (що також є причиною численних повторних звернень), незважаючи на те, що у відомчих нормативно-правових актах не раз вказувалося на необхідність спрощення процедури ознайомлення громадян із результатами службових перевірок за їхніми заявами та зверненнями щодо неправомірних дій працівників Національної поліції України [3].

Слід також відзначити, що для подолання зазначених проблем, у минулому у підрозділах МВС був позитивний досвід роботи мобільних груп, які здійснювали моніторинг забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності правоохоронного органу. До складу таких груп залучалися працівники кадрового апарату і служби власної безпеки, а також представники громадських організацій у сфері захисту прав людини. Відповідно до свого правового статусу мобільні групи поєднували функції внутрішнього та зовнішнього контролю за дотриманням прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів Національної поліції України [4].

Важливим інструментом забезпечення прав людини в діяльності поліції є Громадські ради при Головному управлінні Національної поліції, Управління Національної поліції. За правовим статусом це консультативно-дорадчі органи, які надають консультативно-методичну допомогу Національній поліції ГУНП (УНП) у реалізації завдань відомства щодо дотримання прав людини, здійснюють громадський контроль за дотриманням прав людини та діяльністю поліції.

Проте, на нашу думку, Громадські ради в нинішніх умовах не можуть виражати сповна громадську думку. У громадянському суспільстві вона проявляється в різних формах. У нашій державі тільки формується ефективне громадянське суспільство. Тому варто звернути увагу на особливості прояву громадської думки в різних типах суспільства. Тож якщо влада прислухається не лише до власних міркувань і поглядів, а й до думки громадськості та враховує її під час прийняття рішень, громада справді виступає як активний член суспільного життя, що є підтвердженням демократичності держави [5].

Висновки. Підсумовуючи, слід відзначити, що необхідно врегулювати нормативно-правову базу в частині чіткого визначення повноважень поліції, задля недопущення будь-яких посягань та повноцінного захисту громадян працівниками поліції. Повинен бути вироблений чіткій та ефективний правовий механізм, що забезпечить захист громадянина у будь-якій ситуації а винних буде притягнуто до відповідальності.

У цьому аспекті необхідно зазначити про необхідність оновлення нормативної бази, що врегульовує діяльність судів, прокуратури, поліції та інших правоохоронних органів спрямовану на забезпечення

повноцінної процедури притягнення до відповідальності посадових осіб, що вчинили порушення прав і свобод людини та громадянина.

Література

1. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина :[Навч. посіб.] / І. О. Ієрусалімова, І. О. Ієрусалімов, П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко. – Київ : Знання, 2007 р. – 223 с.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>
3. Хольвінська О. Я. Місце і роль поліції у механізмі забезпечення права людини і громадянина в Україні / О. Я. Хольвінська.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>
4. Негодченко О. В. Організаційні особливості захисту прав та свобод людини органами внутрішніх справ України / О. В. Негодченко // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2013. – № 1. – С. 78-83.
5. Біліченко В. В. Забезпечення Національною поліцією України прав і свобод людини / Біліченко В.В.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.40/part_1/32.pdf

Шимон О. М. ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОДАРУНКІВ ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ КОРУПЦІЄЮ.....	113
---	-----

СЕКЦІЯ 3.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.

Дубовіков Д. І. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСОБИ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	115
Євдокимов Д. А. АДМІНІСТРАТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ СПРАВ ЩОДО ВОДІЇВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В МІЖНАРОДНОМУ РУСІ, НЕ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ (ПЕРЕРЕЄСТРОВАНИХ) В УСТАНОВЛЕНОМУ ПОРЯДКУ.....	117
Корнієнко М. В. ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В УКРАЇНІ.....	118
Купрій А. І. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ....	120
Лізніченко Є. М. ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ.....	122
Морозова Т. В. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ....	123
Саруханян Д. А. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ВИМОГ.....	125
Тян Н. Г. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.....	127
Шарая А. А. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРИМУСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХОДІВ.....	129

СЕКЦІЯ 4.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.

Албул С. В. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН.....	132
Біломіл І. П. МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИКІВ В УКРАЇНІ.....	134
A. Botschewar DROGENBEKÄMPFUNG IN DEUTSCHLAND. STRATEGIEN ZUR BEKÄMPFUNG DES INTERNATIONALEN DROGENHANDELS.....	136
Голубенко Е. Г. ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНИЯ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИМИ ПРЕСТУПЛЕНИЙ В СФЕРЕ НЕЗАКОННОГО ОБОРОТА НАРКОТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ И МЕРЫ ИХ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ.....	137
Данилевська Ю. О. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ОКРЕМІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	139
Дашковський О. С. УКРАЇНА ЯК ТРАНЗИТНА ТЕРИТОРІЯ НАРКОТРАФІКУ З АЗІЇ У ЄВРОПУ (ЄС).....	140
Домброван Н. В. ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ.....	142
Крижна В. В. ПРОФІЛАКТИКА НАРКОМАНІЇ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ.....	144
Надибська О. Я. НАРКОЗЛОЧИННІСТЬ: СОЦІАЛЬНІ ВИТОКИ ПРОБЛЕМИ.....	145